

HAYMANA BÖLGESİNDEN SEKİZ MEZAR YAZITI

Murat AYDAŞ

Aşağıda, Roma dönemine ait sekiz tane mezar kitabesi incelenmektedir. Haymana bölgesinde arkeolojik bir yüzey araştırması sırasında birçok mezar taşı bulan Prof. Dr. Hayri Ertem'e beni bu yazıtlardan haberdar ettiği için, ve Prof. Dr. M. Çetin Şahin'e bu makaleninin hazırlanması ve yayımlanmasındaki değerli yardımlarından ötürü teşekkür ederim. Aynı bölgeden üç kitabe daha önce Prof. Dr. M. Çetin Şahin tarafından Archivum Anatolicum 1, 1995, s. 165-171'de yayımlanmıştır.

1- Lucia Valentia (?). Mermer stel, Büyükyaçcı köyündeki çeşmede bulunmaktadır. Boyu 93.9 cm, eni 57 cm, kalınlığı 16 cm, harf boyu 2.7-3 cm'dir. Üst kısım çember içinde bir çiçekle süslüdür. Alt kısımda bir ev kabartması vardır. Kabartmanın altında ölen kız çocuğu resmedilmiştir. (Levha I, 1).

Μόνμων καὶ Εἰρήνη ἔ-

2 στησαν ΛΟΥΑΕΝΤΑ

[θ]υγατρὲι χάρεν μνήμε[ς]

Tercümesi: "Monmon ve Eirene (bu taşı) kızları Lucia Valentia'nın (?) hatırası için diktirdiler."

S.1: Μόνμων (Μόμμων), ὄνος, ὅ için bk. F. Miltner, Türk Arkeologya ve Etnografya Dergisi III-1936, s.91-99, No:6, S.3.

S.2: Belki Λ(ουκία) Οὐα<λ>εντ<ί>α' 'dir.

S.3: μνήμηs χάριν yerine χάρεν μνήμεs yazılmıştır.

2- Marcus Aurelius Macedonius. Mermer stel, Büyükyaçcı köyünde çeşmenin yukarısındaki boş bir evin alt kısmında bulunmaktadır. Boyu 51 cm., eni 38 cm., harf boyu 4 cm.'dir. Levha I, 2.

Χρύση Μ(άρκω) Αὐρη(λίω)
 2 Μακεδονίω
 ἀνέστηκα μ -
 4 νήμηs χάριν

Tercümesi: "Ben, Khyrse, (bu taşı) Marcus Aurelius Macedonius'un hatırası için diktirdim."

3- Dades. Mermer stel, Serinyayla köyünde Feramuz Can'ın evinin yanında bulunmaktadır. Boyu 76 cm., eni 58 cm., kalınlığı 30 cm., harf boyu 2.5-4 cm'dir. Üst kısım kırıktır. Taşın üzerine, öleni elinde bir salkım üzüm tutarken gösteren bir kabartma yapılmıştır. Levha I, 3.

Δαδηs πάπποs Δαδη υίω -
 2 νῶ μνή<μη>s ἔνεκα χάριν (s i e)

Tercümesi: "Büyükbaba Dades (bu taşı) torunu Dades'in hatırası için (diktirdi)." S.1: Dades için bk. L. Zgusta, Kleinasiatiscche Personennamen, Prag 1964, s. 140.

4- Cosmos. Mermer stel, Serinyayla köyünde Feramuz Can'ın evinin yanında bulunmaktadır. Boyu 59 cm., eni 56 cm., kalınlığı 46

cm., harf boyu 1-3.5 cm.'dir. Taşın kenarlarına sarmaşık resmi çizilmiştir. İki insan, bir sığır, üzerinde saksı, altında testi bulunan bir sehpa kabartması vardır. Levha II, 1.

Ἀννα καὶ <----> Κούσμω τῷ ἰδίῳ ἔστ -
2 ἦσαν θύραν ἐκόσμησαν τὰ vac. φοις (sic)

Tercümesi: "Anna ve <-----> bu kapıyı (çocukları) Kosmos için diktirdiler (ve) mezarları süslediler."

S. 1: Muhtemelen ikinci isim unutuldu. Zira yüklem çöğül.

S. 1: Κόσμος yerine Κούσμος yazılmıştır.

S. 1: Herhalde τῷ ἰδίῳ <τέκνω>.

S. 2: τὰφοις yerine τὰφους beklenmektedir.

5- Petronia. Mermer stel, Yurtbeyli köyünde Meryem Yoğurtçu'ya ait evin duvarında bulunmaktadır. Boyu 55 cm., eni 41 cm., harf boyu 1-3.5 cm.'dir. Üzerinde iki insan, bir öküz kabartması vardır. Levha II, 2.

Βούσειλος Πάπα Πετρ -
2 ωνία τῇ συνβείῳ

Tercümesi: "Papas'ın oğlu Buseilos karısı Petronia için (bu taşı diktirdi)."

S. 1: Βούσελος yerine Βούσειλος yazılmıştır.

6- Bir kadın için dikilen mezar taşı. Mermer stel, Serinyayla köyünde Cuma Çınar'ın bahçesinde bulunmaktadır. Boyu 102 cm., eni 62 cm., kalınlığı 60 cm., harf boyu 1-3 cm'dir. Üst kısım

kırıktır. Taşta elele tutuşmuş bir çiftin kabartması vardır. Levha II,

3.

Πόπλ(ιοs) ὕοs Δαδεοs εἰδείου συνβεί<ω>

2 τεκούσα ἀνέστησεν μνήμηs χάριν

Πόπλιοs Ἀππιανοῦ εἰδίου τυ -

4 γαθρι ἀνέσ[τ]ησεν μνήμη<s>

χάριν

Tercümesi: “Dades'in oğlu Publius (bu taşı) bir anne olan karısının hatırası için diktirdi.”

“Appianus'un oğlu Publius (bu taşı) kızının hatırası için diktirdi.”

S.1 ve 3: ἰδίου'nun ἑαυτοῦ gibi kullanımı için bk. H.G. Liddell-R. Scott, A Greek-English Lexicon, Oxford 1996, sf. 818; “geç devir Yunancasında, neredeyse iyelik zamiri olarak ἑαυτοῦ... (in later Gr., almost as a possessive Pron., ἑαυτοῦ...)”

S.1-3: Ölenin ismi belirtilmemiştir. Taş kadının kocası ve babası tarafından dikilmiştir.

S. 2: τεκούση beklenmektedir.

S. 3 - 4: θυγατρί yerine τυγαθρί yazılmıştır.

7- [-----] thenes, Kreseron (?) ve Momon. Yarım daire biçiminde mermer stel. Büyükyaçcı köyünde Osman Erdoğan'a ait evin alt kısmında bulunmaktadır. Boyu 86 cm., eni 66 cm., harf boyu 3-4.8 cm.'dir. Sol köşe kırıktır. İki insan kabartması mevcuttur. Levha III, 1 ve III, 2.

1 [-----] θένηs καὶ Κρεσερων καὶ Μόμων

Tercümesi: “[-----] thenes ve Kreseron (?) ve Momon.”

S. 1: [Ἀντισ]θένηs, [Δημοσ]θένηs, vs.

S. 1: Μόμων yerine Μόνμων ya da Μόμμων beklenmektedir.

S. 1: Taş muhtemelen yukarıdaki üç kişi için dikilmiştir.

8- Doda ve Aurelius [-----]. Mermer stel, Sebilibağla köyünde okul bahçesinde bulunmaktadır. Boyu 164 cm., eni 55 cm., harf boyu 1.2-3 cm.’dir. Levha III, 3.

Αὐρ(ήλιος) Σ[-----]ΝΟ[.] ἀνέσ -
 2 τησεν ἰδίᾳ γυνεκὶ Δοδα
 μνήμηs χάριν καὶ <έ>α<υ>τ -
 4 ᾧ

Tercümesi: “Aurelius [-----] bu taşı) karısı Doda ve kendisi için diktirdi.”

S. 2: γυναικί yerine γυνεκί yazılmıştır.

S. 2: Δοδα yerine Δοδη beklenmektedir.

S.2: Doda için bk. L. Zgusta, Kleinasiatische Personennamen, s. 150.

EIGHT EPITAPHS FROM THE TERRITORY OF HAYMANA

Murat AYDAŞ

Below are eight epitaphs, which date back to the Roman period. My grateful thanks are due to Prof. Dr. Hayri Ertem, who has found a number of epitaphs during an archaeological research in the territory of Haymana, for making me aware of these inscriptions and to Prof. Dr. M. Çetin Şahin for his valuable aid in the preparation and publication of this article. Three inscriptions from the same region were previously published by Prof. Dr. M. Çetin Şahin in *Archivum Anatolicum* 1, 1995, pp.165-171.

1- Lucia Valentia (?) The stele of marble is located at the fountain of the village of Büyükyaçcı. Height 93.9 cm., width 57 cm., thickness 16 cm., height of letters 2.7-3 cm. The upper part is embellished with a flower within circle. In the lower part there is a house relief. Beneath the relief the deceased is depicted. Plate I, 1.

Μόνμων καὶ Εἰρήνη ἔ-
στησαν ΛΟΥΑΕΝΤΑ
[θ]υγατρὲι χάρεν μνήμε[s]

Translation: "Monmon and Eirene had (this stele) erected in the memory of (their) daughter Lucia Valentia (?)"

L.1: For Μόνμων (Μόμμων) ονος. ὅ see F. Miltner, *Türk Arkeologya ve Etnografya Dergisi* III-1936, pp.91-99, No: 6, L.3.

L.2: Perhaps Λ(ουκία) Οὐα<λ> εντ<ί>α.

L.3: χάρεν μνήμε[s] instead of μνήμη[s] χάριν.

2- Marcus Aurelius Macedonius. The inscription of marble is at the lower part of an empty house above the fountain of the village of Büyükyaçcı. Height 51 cm., width 38 cm., height of letters 4 cm. Plate I, 2.

Χρύση Μ(άρκω) Αύρη(λίω)
 2 Μακεδονίω
 ανέστηκα μ -
 4 νήμησ χάριν

Translation: "I, Khryse, had (this stele) erected in the memory of Marcus Aurelius Macedonius."

3- Dades. The stele of marble is situated near the house of Feramuz Can in the village of Serinyayla. Height 76 cm., width 58 cm., thickness 30 cm., height of letters 2.5-4 cm. The upper part is broken. There is a relief of the deceased, holding a bunch of grapes. Plate I, 3.

Δαδησ πάπποσ Δαδη υίω -
 2 νῶ μνή<μη>σ ἔνεκα χάριν (sic)

Translation: "Grandfather Dades (had this stele erected in the memory of (his) grandson Dades."

L.1: For Dades see L. Zgusta, *Kleinasiatische Personennamen*, p. 140.

4- Cosmos. The stele of marble in near the house of Feramuz Can in the village of Serinyayla. Height 59 cm, width 56. cm., thickness 46 cm., height of letters 1-3.5 cm. The edges of the stele are covered with ivy decoration. Two human reliefs, a cattle relief and a table relief, on which there is a flowerpot and under which there is a pitcher, adorn the tombstone. Plate II, 1.

Ἄννα καὶ <-----> Κούσμω τῶ ἰδίῳ ἔστ-
 2 ησαν θύραν ἐκόσμησαν τὰ vac. φοισ (sic)

Translation: "Anna and <-----> had this door erected for their own (child) Cosmos (and) decorated graves."

L.1: The second name was evidently forgotten, since the verbs are in plural.

L. 1: Κούσμο~~ς~~ instead of Κόσμο~~ς~~.

L. 1: Probably τῷ ἰδίῳ < τέκνῳ >.

L. 2: τάφου~~ς~~ instead of τάφοι~~ς~~ is expected.

5- Petronia. The inscription of marble is on the wall of the house of Meryem Yoğurtçu in the village of Yurtbeyli. Height 55 cm., width 41 cm., height of letters 1-3.5 cm. It carries two human reliefs and a horned cattle relief. Plate II, 2.

Βούσειλο~~ς~~ Πάπα Πετρ-
2 ωνία τῇ συνβεί~~ω~~

Translation: "Buseilus, son of Papas, (had this stele erected) for (his) wife Petronia."

L.1: Βούσειλο~~ς~~ instead of Βούσελο~~ς~~.

6- Epitaph for a woman. The stele of marble is located in the garden of Cuma Çınar in the village of Serinyayla. Height 102 cm., width 62 cm., thickness 60 cm., height of letters 1-3 cm. The upper part is broken. There is a relief of a couple hand in hand. Plate II, 3.

Πόπλ(ιο~~ς~~) ὕ~~ο~~ς Δαδεο~~ς~~ εἰδειίου συνβεί~~ω~~ < >
2 τεκούσα ἀνέστησεν μνήμη~~ς~~ χάριν
Πόπλιο~~ς~~ Ἀππιανοῦ εἰδίου τυ -
4 γαθρὶ ἀνέσ[τ]ησεν μνήμη~~ς~~ < >
χάριν

Translation: "Publius, son of Dades, had (this stele) erected in the memory of his wife, who was a mother."

"Publius, son of Appianus, has (this stele) erected in the memory of his daughter."

L.1 and 3: For the equality of ἰδίου and ἑαυτοῦ see H.G. Liddell-R. Scott, A Greek-English Lexicon, Oxford 1996, p.818; “in later Gr., almost as a possessive Pron., ἑαυτοῦ...”

L.1-3: The name of the deceased is not indicated. The stele was erected by the woman's husband and her father.

L. 2: τεκούση is expected.

L. 3 - 4: τυγαθρί instead of θυγατρί

7- [-----] thenes, Kreseron (?) and Momon. The marble stele in the form of a half circle is situated at the lower part of the house of Osman Erdoğan in the village of Büyükyaçcı. Height 86 cm., width 66 cm., height of letters 3-4.8 cm. The left corner is broken. There are two human reliefs on the stele. Plate III, 1 and Plate III, 2.

1 [----] θένηs καὶ Κρεσερων καὶ Μόμων

Translation: “ [-----] thenes and Kreseron (?) and Momon.”

L. 1: [Ἄνθισ] θένηs, [Δημοσ] θένηs. etc.

L. 1: Μόμων instead of Μόνμων or Μόμμων.

L.1: The stele was perhaps erected for the three persons above.

8- Doda and Aurelius [-----] The stele of marble is located in the garden of the school in the village of Sebilibağla. Height 164 cm., width 55 cm., height of letters 1.2-3 cm. Plate III, 3.

Αὐρ(ήλιος) Σ [----] ΝΟ[.] ἄνεσ-

2 τησεν ἰδίᾳ γυνεκὶ Δοδα

μνήμηs χάριν καὶ <ε>α<υ>τ-

4

ῶ

Translation: “Aurelius [-----] had (this stele) erected in the memory of his wife Doda and for himself.”

L. 2: γυνεκί instead of γυναικί.

L. 2: Δοδη instead of Δοδα is expected.

L.2: For Doda see L. Zgusta, Kleinasiatische Personennamen, p. 150.

Levha I, 1.

Levha I, 2.

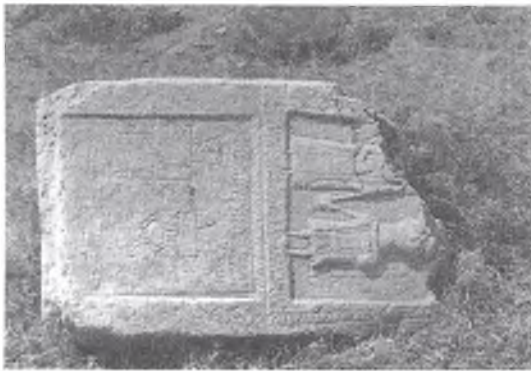
Levha I, 3.

Levha II, 1.

Levha II, 2.

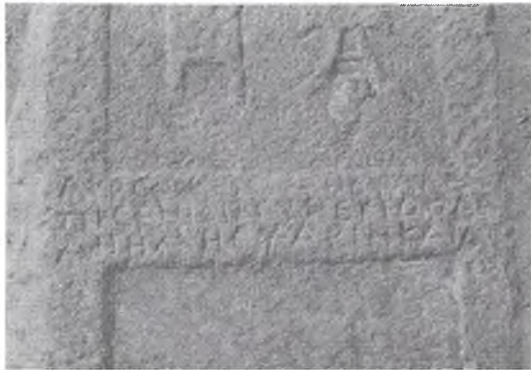
Levha II, 3.

Levha III, 1.

Levha III, 2.

Levha III, 3.